

AVALUACIÓ CONTINUADA 2

Data de lliurament: 07-11-2004

Dedicació: 15h. aprox.

Activitat 1

- Guia de lectura:
 - Comunicació i significat
- Penseu en un exemple d'acte de parla de la teva vida quotidiana. Identifiqueu els tres components: l'acte locuti, l'acte il·locuti i l'acte perlocuti i penseu quin paper hi juga el context?

Context: Els subjectes A i B són companys de feina. Després de estar tot el dia en aquest context, realitzant les accions que a cada un li són pròpies, A diu a B:

Acte de parla: "El pot de la 6/49 d'aquesta setmana és de tres milions d'Euros".

En sortir de la feina, B passa per un establiment on omple una butlleta de la 6/49.

L'acte locuti és l'aspecte físic de produir la frase "El pot de la 6/49 d'aquesta setmana és de tres milions d'Euros". El fet de moure els òrgans adequats perquè el so expulsat sigui aquesta frase.

L'acte il·locuti el trobaríem en l'acció realitzada en l'emissió d'aquesta frase. En aquest cas, la informació de què qui sigui l'únic encertant dels 6 números de la 6/49 d'aquesta setmana guanyarà 3 milions d'Euros; així mateix, l'acció implica un suggeriment: "si vas a un establiment i omplis una butlleta de la 6/49 i, si els 6 números que has marcat resulten ser els 6 números que surtin del sorteig, probablement guanyis 3 milions d'Euros". La qual cosa, al seu torn, "probablement implicarà un canvi en el teu estil de vida, B".

L'acte prelocuti seria el fet que B, després de la feina, passes per un establiment, i omplis una butlleta de la 6/49.

Per entendre l'acte de parla (l'acció i l'efecte), hem de tenir en compte el context en el qual es produeix: A un nivell macro, hem d'entendre que ens trobem en la societat occidental del segle XXI, on els jocs d'atzar són legals, àmpliament acceptats per la societat i, en el cas del nostre país, són una pràctica comuna potenciada i publicitada per l'Estat.

A nivell micro, els personatges A i B, en el moment de produir-se l'acte de parla, es troben a la feina. Probablement són treballadors per compte d'altri. Hem d'assumir que tant A com B necessiten els diners que obtenen del seu treball per a viure.

Donat que coneixem als personatges A i B, podem dir que preferirien fer altres coses amb el seu temps que no pas treballar per a altri; i que immersos en la societat actual (pertanyen a la classe mitja-baixa de la societat catalana de principis del segle XXI), identifiquen un nivell de vida acceptable com aquell que els hi permet consumir altres productes que no són els de primera necessitat.

El resultat d'aquest context (temps, societat, necessitat de diners, preferències laborals diferents de les actuals...) en el moment que A pronuncia la frase, fa que aquesta frase prengui significat com a possibilitat d'obtenir diners que no serien producte del treball per compte d'altri, i que permetrien a B de realitzar-se com a individu pertanyent a la societat que hem descrit abans. D'aquesta manera, B, va a un establiment i omple una butlleta de la 6/49.

(màxim 1 pàgina de resposta)

Activitat 2

- Guia de lectura:
 - Anàlisi de la conversa
- Feu l'anàlisi conversacional d'aquest fragment de conversa. L'heu de llegir amb atenció parant atenció tant en el contingut com en la forma en què es desenvolupa el diàleg. Del que es tracta amb aquest exercici és de fer un repàs d'alguns dels aspectes tractats en l'apartat de l'anàlisi de la conversa.

1. Marta:	Quina pel·lícula més guai...
2. Xavier:	Més que guapa...Extraordinària!, extraordinària...!
3. Marta:	Hem de venir més al cinema... Abans... jo hi anava molt..
4. Xavier:	Jo també hi anava molt abans, [però ara...
5. Marta:	[però ara sempre tenim la disculpa de la feina
6. Xavier:	[Ja, ja, ja
7. Marta:	[Ja, ja, ja
8. Xavier:	Sí.... al final la feina ens consumeix a tots
9. Marta:	I tant, acabes per no tenir vida
10. (0.1)	
11. Xavier:	Si vols ara podríem anar a prendre alguna cosa al bar aquell nou que han obert a la Gran Via
12. Marta:	Vaja, m'encantaria, però tinc, (0.2) vaig prometre que arribaria aviat a casa, i ja és molt tard..
13. Xavier:	Vinga, dona, només una copa...
14. Marta:	Xavier,() no hauries de beure tant, t'hauries de controlar una mica
15. Xavier:	Ja està bé! No sóc cap borratxo! Sempre la mateixa història... Et convido a una copa i fots la nit enlaire.

Us donarem unes petites pautes perquè en pugueu analitzar l'extracte, però si trobeu alguna dificultat a l'hora de seguir-les és important que reviseu l'apartat esmentat:

Analitzeu quines accions es desenvolupen en cada torn de parla. (tenint present els parells adjacents). Identifiqueu les accions preferents i no preferents.

Primer dividirem els torns de parla en parells adjacents i assignarem una acció a cada torn de parla dins del parell. A continuació de l'acció mostrada en la segona part del parell, direm si es tracta d'una acció preferent o no preferent.

- Parell 1: Torns de parla 1 i 2:
Primera part (torn 1): Acció de Valoració.
Segona part (torn 2): Acció d'Acord (resposta preferent).
- Parell 2: Torns de parla 3 i 4:
Primera Part (torn 3): Acció de Valoració.
Segona Part (torn 4): Acció d'Acord (resposta preferent).
- Parell 3: Torns de parla 5, 8 i 9:
Primera part (torn 5): Acció de Valoració.
Segona part: (torn 8) Acció d'Acord (resposta preferent) (torn 9) Acció d'Acord (resposta preferent).
- Parell 4 (inserir dins el parell 3): Torns de parla 6 i 7:
Resposta no verbal per part dels dos subjectes.
- Parell 5: Torns de parla 10, 11 i 12:
Primera part (torn 11): Acció d'Invitació precedida d'un silenci.
Segona part (torn 12): Acció de Refús (resposta no preferent)
- Parell 6: Torns de parla 13 i 14:
Primera part (torn 13): Acció d'Invitació
Segona part (torn 14): Acció de Refús (resposta no preferent)
- Parell 7: Torns de parla 14 i 15:
Primera part (torn 14): Acció d'Acusació.
Segona part (torn 15): Acció de negació (resposta preferent)

Analitzeu seqüencialment, i ateneu com cada acció defineix una situació que s'interpreta o es valora en el següent torn de paraula. Examineu com canvia el context.

D'una primera lectura de la conversa podem veure que es divideix en dues parts. Una primera part en que s'analitza la freqüència d'anada al cinema en relació amb el nivell d'acceptació d'aquest per part dels dos participants. I una segona part en que es discuteix sobre si anar o no a prendre alguna cosa després de la pel·lícula.

El context de la conversa canvia d'una part a una altra i, canvia al llarg de cada una de les dues parts. Podem veure que la conversa comença en un to/ambient molt amigable (els dos amics surten del cinema després de veure una pel·lícula que els hi ha agradat), i a mida que aquesta avança es va construint un ambient de confrontació d'ambdós participants, acabant en un seguit d'acusacions mútues.

La conversa s'obre amb un judici de valor fet per la Marta, el qual convida a una acció d'acord per part d'en Xavier; en aquest cas, la resposta (preferent) d'acord és un altre judici de valor.

El judici o valoració fet per en Xavier, conformat en la segona part del parell adjacent, reforça l'acord en la repetició de l'expressió emfasitzada "*Extraordinària!*".

En la primera part del següent parell, la Marta, reformula la seva primera valoració de la situació: a la Marta li ha agradat la pel·lícula, i un cop aconseguida la resposta preferent que ratifica aquesta valoració, inicia un altre parell proposant repetir l'experiència; no és tracta, doncs, d'una Invitació sinó d'una ratificació de la primera part del primer parell.

Seguidament es formula la valoració: "*Abans... jo hi anava molt...*", valoració que, al seu torn, ve donada per la primera part d'aquesta frase, "*Hem de venir més...*", podem entendre, doncs, que no hi anem prou al cinema, o al menys no tant com abans. D'aquesta valoració (no anar al cinema tant com abans) s'espera un acord per part d'en Xavier.

La segona part del parell produeix l'acord d'en Xavier (sobre el fet de "no anar al cinema tant com abans"), el qual representa la resposta preferent al ratificar la valoració feta per la Marta.

El següent parell resulta de l'encavalcament de la primera part d'aquest amb la darrera part del parell anterior. Es tracta d'una altra valoració (no anem al cinema tant com abans perquè la feina no ens ho permet); al mateix temps, podem veure com la utilització de la paraula "*disculpa*" en aquesta frase pot funcionar com a retret implícit (al dir que utilitzen la feina com a "*disculpa*", entenem que dir que no van al cinema a causa de la feina és només una excusa i no respon a la realitat), o com un joc de paraules ("estem dient que volem anar al cinema però estem deixant veure que 'per sort' tenim la 'disculpa' de la feina" –contradició–), el significat que prengui la frase dependrà del context.

Inserit en mig d'aquest parell hi trobem un altre (l'hem anomenat parell 4). Es tracta d'una resposta no verbal d'ambdós participants. Si tenim en compte que abans la Marta i el Xavier s'han "atrapat" en una contradicció (voler anar al cinema però no anar-hi), la funció d'aquesta resposta, en aquest context, seria alleugerir la tensió provocada per la valoració anterior. Tots dos s'han adonat que no existeix una raó per no anar al cinema i, tanmateix, no hi van; és a dir, el fet de no anar més al cinema contradiu el fet que els hi agradi anar al cinema.

Després de la pausa no verbal (el riure) el tercer parell continua amb el torn 8 de la parla. L'acció és novament d'acord per part d'en Xavier ("*Sí...*"), la qual és la resposta preferent a la valoració de la frase anterior, ja que mostra l'acceptació de "la feina" com a causa de no anar al cinema. Tanmateix, el subjecte Xavier, podria haver contestat al retret implícit en comptes de contestar a la valoració; d'aquesta manera, la resposta d'en Xavier hagués sigut no preferent ja que hagués provocat una nova situació de tensió que hagués estat no normativa.

El parell 3 i la primera part de la conversa es tanquen amb una ratificació de la valoració (feta en la primera part d'aquest parell). D'alguna manera, la Marta, mostra el seu acord amb la decisió presa per en Xavier de contestar a la valoració i no al retret.

Les dues parts de la conversa se separen i s'uneixen amb un silenci. Per una banda, ve a ser el tancament de la primera part, com una manera de "no moure més el tema" i al mateix temps, aquest silenci, incita a dir alguna cosa més, això és, a continuar amb la conversa.

El parell 5 s'inicia amb una invitació. Aquesta acció és clara i directa, de manera que l'acció de resposta no deixarà dubte sobre si és tracta d'una resposta preferent o no preferent.

Davant d'aquesta invitació ens trobem una acció de refús per part de la Marta. Podem veure aquí les característiques d'una resposta no preferent com, el prefaci ("*vaja*"), respostes evasives i justificacions ("*m'encantaria, però...*", "*vaig prometre que arribaria...*", "*ja és molt tard*"), i el silenci de 2 segons en mig de la frase.

En el parell 6, en Xavier reitera la seva invitació. Donat que la segona part del parell anterior no ha estat una resposta preferent, en Xavier insisteix novament a fi d'aconseguir una resposta preferent.

Podríem dir que la segona part d'aquest parell té dues funcions. Una, com a resposta a l'acció anterior (aquí, la falta de resposta directa, s'ha d'entendre com una acció de refús a la invitació i, per tant, com a resposta no preferent), i al mateix temps, la producció de la Marta compleix la funció d'acció acusativa. Amb aquesta acusació, la Marta tractaria de desviar l'atenció de la conversa (de la invitació), tractaria d'evitar donar una resposta; així, veiem que, donat aquest context, la Marta ha construït la conversa/la relació d'una manera determinada, que no hagués sigut la mateixa si realment en Xavier tingués un problema amb la beguda.

La resposta provocada per aquesta acusació, i el tancament de la conversa, és una acció de refús de la mateixa, i per tant, la resposta preferent. Tanmateix, el to exaltat d'en Xavier, pot indicar enuig causat per l'acusació de la Marta, o bé reflexar una postura defensiva pel fet d'haver estat rebutjat en convidar la Marta a una copa. El que si podríem afirmar és que, a aquesta resposta exaltada l'ha portat el camí que ha seguit la conversa, és a dir, la situació que s'ha anat construint mentre parlaven.

Activitat 3

- Guia de lectura:
 - Perspectiva discursiva
 - “El análisis del discurso y la identificación de los repertorios interpretativos” de Potter i Wetherell
 - “La inmigración”, article de l'ex-president de la Generalitat Jordi Pujol
- Una vegada llegides les dues primeres lectures contesteu la següent lectura: quin paper tenen els repertoris interpretatius en la justificació de situacions de discriminació?

A partir de l'anàlisi realitzat per Potter i Wetherell s'han pres tres repertoris interpretatius de referència: “Fomento de la cultura”, “Realismo pragmático” i “Compañerismo”. Això és, tres determinades estructures de vocabulari, gramàtiques i narratives.

En aquest anàlisi podem veure que la forma en que aquests repertoris son utilitzats pels parlants defineixen el significat de les seves produccions lingüístiques. La forma que els parlants tenen de manegar les diferents explicacions a través dels repertoris interpretatius defineix la forma que pren el discurs, en forma de rebuig o de justificació de la discriminació dels maoris.

A més a més, hem de tenir en compte que els resultats extrets d'aquest anàlisi, la manera com s'han utilitzat els repertoris interpretatius en la justificació de la discriminació, només poden aplicar-se a aquests discursos concrets, en aquest moment temporal i espacial i amb els repertoris interpretatius disponibles dins la comunitat lingüística on s'originen.

Segons ens diuen Potter i Wetherell, els tres repertoris analitzats juguen els següents papers en el discurs dels parlants: a) el repertori del foment de la cultura es utilitzat de manera que representa un argument contrari a la discriminació, però que “situa el problema fora de la responsabilitat del grup majoritari blanc”. b) amb el repertori del realisme pragmàtic, el parlant argumenta com el problema que s'està tractant cau fora de les seves competències i possibilitats; i al mateix temps, al interessar-se per aquesta part del problema, el parlant apareix com “realista i pràctic”. c) el repertori del companyerisme presenta al parlant amb opinions “altament positives i humanitàries” i, al mateix temps, amb aquests arguments, s'estableix la importància que els maoris s'adaptin als valors europeus normativament imperants.

Així, doncs, la combinació d'aquests tres repertoris (i els altres presents en les entrevistes citades per Potter i Wetherell) conformen una unitat discursiva que, a través de l'articulació flexible d'aquests repertoris, donen sentit a una actitud positiva i comprensiva, en la que en realitat subjeu una justificació de les situacions de discriminació (denegació de responsabilitat, importància de la unió al voltant de la cultura europea normativa).

- Utilitzeu els repertoris interpretatius que troba Potter i Wetherell per analitzar l'article “La inmigración” del Jordi Pujol. Quins repertoris trobeu? Quins efectes creieu que tenen? És comparable la construcció de la discriminació dels maoris i dels immigrants a Catalunya? Expliqueu-vos.

Recordem que els tres repertoris interpretatius analitzats per Potter i Wetherell dins les entrevistes a propòsit de la integració de la cultura maorí a Nova Zelanda eren: “Foment de la cultura”, “Realisme pragmàtic” i “Companyerisme”; els quals ja hem descrit abans.

De tots tres, el que podem identificar més clarament, com a repertori que es dona en el text sobre la immigració és el de “Companyerisme”.

El companyerisme es referia a la forma com, a través dels patrons lingüístics proporcionats pel context, el parlant es capaç de destacar els valors de l'altra cultura, exalçant-los com a positius,

mentre que la mateixa argumentació servia per a justificar la importància de la cultura pròpia, la majoritària. I com fora de bo que la cultura immigrada s'adaptés a aquests patrons residents.

Identifiquem alguns dels repertoris en que en J.Pujol es mostra obert a la promoció de la cultura aliena: “[...] *en el respeto de los derechos de todos los ciudadanos, en la creación de condiciones que no obstaculicen la promoción social y económica de la inmigración*”; i on es deixa clara la seva postura oberta i positiva enfront de la immigració com a cultura: “*es sabido que yo siempre me he puesto –desde los años sesenta– a la separación de las poblaciones y que he abogado por la mezcla*”, “[...] *porque la mezcla es la única manera de salvaguardar la unidad del país*”.

Les frases anteriors presenten les característiques dels repertoris, són peces de discurs proveït pel context social, cultural i polític que el parlant viu, utilitza expressions identificables i traslladables a altres discursos (“*los derechos de los ciudadanos*”, “*es sabido que yo...*”) i li serveixen per parlar dels esdeveniments als que es refereix.

A mida que es construeix el significat d'aquest discurs, es van introduint altres repertoris que ens fan veure la realitat d'una altre manera, per exemple i per no mencionar-ne més: “*Es una actitud que se da en determinados ambientes políticos, intelectuales y mediáticos. Es una actitud que cuando pone en contacto elementos culturales de raíz catalana con otros de otro origen lo hace desde una actitud de dimisión respecto a los valores propios*” i, “*Y una de las características de este posicionamiento ha sido que Catalunya [...] debe mantener el hilo conductor de lo que ha sido su identidad*”.

I tot i amb això, encara podríem identificar un altre passatge que estaria més relacionat amb el realisme pragmàtic del que parlen Potter i Wetherell: “*Probablemente a esta mezcla se le puede aplicar la palabra mestizaje, aunque yo no la suelo aplicar en este sentido. Quizás porque en diversas ocasiones, ahora y hace treinta años, he visto a inmigrantes rechazar con indignación esta denominación*”, on es desempallega de la responsabilitat de l'acceptació del mestissatge i la passa als immigrants.

L'efecte general del discurs d'en J.Pujol estaria relacionat amb el “joc de la política”, els lectors l'haurien de veure com un personatge que es mostra públicament com a entenedor i “acceptador” de la immigració com a font de riquesa cultural, com a personatge que acull sense cap mena de dubtes (inclòs dins la seva família, i dins de la policia) a aquells que pertanyen a altres cultures.

Però al mateix temps, el discurs va dirigit a aquells que no combreguen amb aquestes idees, pretenent que s'assabentin que no predica una desaparició o “dilució” de la cultura catalana tal i com aquells la entenen.

La similitud amb el discurs de companyerisme a propòsit de la cultura maorí és clara. Si “els maorís haurien de deixar de fomentar desavinences i conflictes, i acomodar-se als valors europeus dominants”, els immigrants a Catalunya també deuen ser “tractats com persones i no en funció del seu color ni els antecedents”; però també han de permetre que “*un país que recibe mucha inmigración debe conservar fuerte su propia personalidad cultural*”.

(màxim 1 pàgina de resposta)